

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה יא.

עין משפט נר מצוה

לנ א מיי פיי מהלכות
ניכמות הלא יי סמך עיןן כו
בשנת ע"ח סימן קטן רכז :

מוסף ראשי

לדעתן נבראו. שהדיעם
שיבילעם והם ליאומו (ווחיון)
לל צליביון נבראו. דממות
שמתרו לזס (שס). כדכתיב
איתן מושבך. וזסי כבלע
קקי, אללס לזמן הוה
כלע (סוסה שס). והאיתנים
מוסדי ארץ. הם הדיס וכל
הר של אצטס הוה (שס).
הדיום מלאו ימי ושנותי.
זיוס זכ טולמיו (סוסה י).
ידיה לתקופות הימים. הרי
דכל מקום שאלמא ימס אלס
אלמר כמה. מפוס המועט
צדיק ולס המרובה. שגס לתס
לומר זמס שלס או לרבע
לזי אומר עשרה או מלס. כן
שני חמייס כל לשמעיו מרובס
לס חפסת. חפסת מועט
ימס מכיון שזכטס עז ימס
חמש צעירי ילדס (דח לח).

רבינו חננאל

בראש השנה בטלה עבודה
מאבותינו במצרים, בניסן
נגאלו, בחשירי עתידין ליגאל.
ר' יהושע אומר בניסן נברא
העולם, בניסן נולדו אבות,
בניסן מתו אבות, כפסח
נולד יצחק, בראש השנה
נפקדה שרה רחל וחנה,
בראש השנה יצא יוסף מבית
האסורים, בראש השנה בטלה
עבודה מאבותינו במצרים.
בניסן נגאלו בניסן עתידין
ליגאל. תגיא ר' אליעזר אומר
מניין שבתשרי נברא העולם
שנאמר ויאמר אלהים תדשא
הארץ דשא עשב מוריע ורע
עץ פרי ויהיה חדרש שהארץ
מוציאה דשאים ואילן מלא
פירות כדכתיב עץ פרי, הוי
אומר ר' חשירי, ואותו הפרק
זמן רביעה היה וירדו גשמים
עליהם וציבחו, שנאמר ארץ
כל פני האדמה, ר' יהושע
אומר מניין שובטין נברא
העולם שנאמר ותוצא הארץ
וגו' ני"א: ותוצא הארץ דשא
עשב מוריע ורע למיניהן,
איותו חדרש שהארץ מליאה
דשא ני"א: דשאין ואילן
(שביצא) מוציא פירות, הוי
אומר זה ניסן וכולי, ר'
אליעזר דייק מקץ פרי, כלומר
אילן [הוא] פירות, והאי
דכתיב עץ עושה פרי לברכה.
כלומר שיתוי עושין פירות
לעולם. ר' יהושע דייק
מעץ עושה פריה, והאי
דכתיב עץ פרי לברך יהושע
בן לוי, דאמר בפקח אילו
טרופות כל מעשה בראשית
בקומתו נבראו, כלומר
גדולים מלאים, לדעתן נבראו
לא כדעת התנוקות אלא
כדעת ני"א: [דעתן] הגדולים,
לצביבות נבראו, לתוארם
[כלומר] כפיכותם שנאמר
וכל צבאם, ופרשטין לצביבות.
האייתנים, ירח שנולדו בו
איתני עולם, הם היסודות,
שמעו הרים את ריב יוי,
והם מלשון התוריים האבות,
והאייתנים מוסדי ארץ, כלומר
הם היסודות. ר' יהושע אומר
בירח זון שנולדו בו זיוותין
עולם. ולדברי הכל בחודש
שנולדו בו, בו בחודש
מתו, שהקבי"ה ממלא שנות
הצדיקים מיום ליום, שנאמר
את מספר ימיו אמלא. כפסח

בראש השנה בטלה עבודה מאבותינו במצרים. רבי יהושע מודה
זהו כדון ספרים ואע"פ שהמחילו המכות מניסן דמשפט
המנרים י"ז חדש דמתין צעדיות (פ"ב משה י) מ"מ לא פסקה עבודה
עד תשרי: לקומתן דעתתם צביבותם. צביבס לזון יופי כמו
לעגרת לצי (ישעי' כח) דלדך דזכמה
מה עוף כשדלעס [גדלס] צנוי
כזכ דעת זקומה וכל לזס היה
זמעשה זראשית זמחלת יזירתס
וכולסו נפקי מדכתיב צבאס (ש):
שנוצדדן בו זיוותני עולם. ולע"ג
לדאייר קרי ליה זיו ל"ק מידי כדפי'
זריס פירקין (דף ז: ד"ה זחדס יו):
את מספר ימיו אמלא. כפסח
המוכן (עמוד דף ג. וסס) אמר
אלו שני דורות: אלא דקאי
בחג וקאמר לז בניסן. סוגיא
דשמעתא מוכח דמתשרי נמול אברהם
לצניו דצפרק השוכר חס הפועלים
(צ"ב דף טו): אמר שוליס זלס מילנה
כחו אלוו מלאכים וזו נלמס לו
למועד אשוב ארץ כעת חיה וצפרקי'
דריצ אליעזר (ש נמי אמרינן דזיוה"כ
נמול ל"א והשתא חס דלמר כחג לזו
דוקא דשני ימים לפני החג הוה כיון
דנמול זיוה"כ ואע"ג דמשמע הכא
למועד ראשון הכי קאלמר צנוה
לראשון אחר החג זה דקיימא ליה
דכאלו קיימי כחג דמי יוני ללא הוה
זו כי אס שני ימים לפניו או ולמאי
דמסקינן דיולדת לשצעה יולדת
למקוטעין לא הוה רצין לשנויי שנה
מעוברת היתה די' מולדת נמי ימי
טומאה טבלה נמי צליל חמישי לחג
ואפשר דילדה זיוס אחרון של פסח
אלא משום דלאמרינן כשרי עולם
זכמילתא דפרשס ויטעו צני' שוליס
מרעמסס (אמרי') דצט"ו צניסין
נולד יצחק (נמיטו פליגי אלהכא
דקאלמר נמי צט"ו צניסין דבר הקצ"ה)
עס אצרהס צט"ו צניסין כחו מלאכים
לצשרין ורצי מאיר שליס צבור יסד
זמעריצ של פסח ומלות אפה ויכללו
צלילי חג פסח ואמרי' דבראשית רכז
לושי ועשי עשות הדל אחרת שפסח
היה וכל הני לא ס"ל דלמועד אשוב
אליך כעת חיה אמועד ראשון אלס
כלומר למועד כוה שהוה פסח וכן
מרגס אונקלוס כעת חיה כעת דלמין
קיימין והשתא חס דכתיב דפרשט
מילה אשר תלך לך שרה למועד הוה
בשנה האחרת (זכרשט י) לאמרינן
[זכמדרש תנחומא] (פ) מלמד ששרט לו
סריטה זכותל לשנה האחרת על
כרחן דצט"ו צניסין נלמר וזו זיוס
נמול וזו זיוס כחו מלאכים בשנה זו
תימה דכל הני דלמרי זמשרי הוה
הכי מקיים השוה קרל דלמועד לזמר
בשנה האחרת ואין יתכן לומר
שנלטוהו בפסח ולא נמול עד תשרי
והלל זרמין מקדימין לנמאות ועוד
הכתיב זעמס היום הזה (שס) זו
זיוס שזוהו מל ואומר ר"מ דהיי
דלמרי זמשרי סצירל לכו כרבי
יהושע דלמר צניסין נכזר העולם
(ו) ולהכי דמר לפסח צנוה אחרת
למועד הוה היינו למועד אחר דזיוס
הכפורים אמר לו וקרוב לסוכות כלומר
למועד הוה ראשון של שנה אחרת:
לילה

הגהות הר"ב
(ח) נב' איותו חדרש שהארץ
מליאה דשאים ומי: (ס) שס
שהארץ מוציאה דשאים:
(ז) שס בירח האיתנים חמס
דחקין מלאים (י) וזי' רשי'
ד"ה אבסלס המה נמול
צביונים זעמס כל אחר
ואחד ודפוס כל אחר ואחד
סכ"ד: (ו) ד"ה חמש זיו
הוה אייר שולדו כו זיומן
דחוקפת ניסן משך לתרין
אייר של לזנס. י"ב ס"ב וקר'
ליה זיו ע"ש ניסן של
חמה שנולדו בו זיוותין
עולם: (ח) תו"כ ד"ה אלס ז'
נכנס העולם ולכי הדר לפסח
שנה אחרת היא ולמיעוד
הוה הינו למועד שאחר
זה דזיוה"כ:

ס נולדו אבות. אברהם ויעקב: נפקדו שרה. זל זכרונס לטובה
ונגור עליהן הריון (ס): צנוה עבודה מאבותינו. ששה חדשים לפני
גאולתם פסק השעבוד: מדשא הארץ. תמכסה ותמלכס זמשאין:
עץ פרי. שנגמר פריי: ואוהו הפרק זמן רביעה הוה. כלומר
וראיה לדבר שנמשרי זכרל העולם
ששרי לגשמים היו לריכין ותשרי זמן
רביעה הוה: וסולל הארץ. ולא
כתיב ומדשא הארץ: ועץ עושה
פרי. ולא עץ פרי גמור: ואוהו
הפרק זמן. הוה לזכמה ומה להיקק
זה לזל ולכן היו לריכין וראיה היא
זניסין זכרל העולם: לזכו כריס.
זומן שמתרועעו צבילס צניסין (י)
אלמל ניסן זמן זיווג זכמה הוה:
זכרה לדורות. עושה פרי לדורות
ומינה השתל עץ פרי הוה: קומסן
נכרלו. והיינו עץ פרי ראו היה
לטעון פרי מידי: לעפס. שאלס
חס חפזין (כזכרות ואמרו הן:
לצביונס. זעמס (ו) אחד ואחד
ודפוס כל אחד: ואומר שמשו הריס
חס ריב ה' והאייתנים. אלמל חס
איתנים חס הריס ואשכחן דנקרלו
אזות הריס שנלמר מלג על הריס
ודילג את הקץ צעירל הריס:
חדש זיו. (י) אייר הוה: שגולדו זו
זיוסני עולם. כשמתחדש אייר נולדו
כזר צניסין. אי נמי זיומין דינסן
דמקופה ומשך זכרון אייר של לזנס:
(ס) להסנאות. להננות: דסקיף זמלות.
שופר יוה"כ וסוכה לולב וערבה וניסוך
המים (וערבה): למועד אשוב אליך.
ל"טס הזא ראשון ולשרה זן. וכל מה
שאתה יכול להרחיק יוס הצשורה
מיוס הלידה הרחיקס כדי למנאו
ימי עיבור הולד זלן סחיס ואין אתה
יכול להרחיקו אלא ממועד למועד
כשתלמר שנתצטר זמועד זה ושתלד
למועד הזא: כי מדלי מר ימי
טומאה. טומאה נדה דקיי"ל (ז"מ
דף פו). שרה אמנו אמות היום
פרסה נדה לפיכך ויקח משלה וחלץ
זן בפקד אלל לא טעמות שאלמה
היא זכומאה: אפינו למ"ד. זכמסכת
נדה (דף זח). אינה יולדת למקוטעין
אלל לחדשים שלימים של שליס יוס:
עדות

הגהות מהר"ב
רשומברג
[א] תוס' ד"ה אלס וכו'
ולמאי דמסקינן וכו'. י"ב עין
מכרש"ל ח"ב ירמיה מולד
נכלשת נרה מפרש מימן
ז' זרי"ה אומר השנה וכו'
וביפתי שס פרסה י"ב ד"ה
למי חדשים וד"ה לשנה וכו'
ועיין גם מנחם קהנמן
נפשיות הגיל וכו' ז"ש
זכרש"ל יד ס"ק י"ט:

תורה אור השלם
1. ויאמר אלהים תדשא
הארץ דשא עשב מוריע
ועץ פרי עשה פרי
למינו אשר זרע בו על
הארץ ויהי קניבראשית א יא
2. וְאֵדָר יִשְׁלַח מִן הָאָרֶץ
וְהַשִּׁקָּה אֶת קֵץ פִּי
הָאָדָמָה: בראשית ב ו
3. ותוצא הארץ דשא
עשב מוריע ועץ למיניה
ועץ עושה פרי אשר זרעו
בו למיניה ויקרא אלהים כי
טוב: בראשית א כ
4. וילכו קריס האבאן
למקיים יעטפו בר יתורעו
אף ישירו: תהלים סד יד
5. וְיִבְלֵוּ הַשָּׁמַיִם הָאָרֶץ
וְיִבְלֵוּ הָאֲבָתִּים: בראשית ב א
6. וְהַקְּהָלוּ אֶל הַמַּלְאָךְ
שִׁלְמָה בֶּל אִישׁ יִשְׁרָאֵל
בְּיָרֵךְ הָאֲהֻתִּים יִתְקַוֶּה
הוה חדרש השביעי:

מליכס א ח ב
7. ויקרא את הקיני
ויקרא משליו ויאמר איתן
מושבך ושמי בשלע קני:
במדבר כד כא
8. שמעו הרים את ריב יוי
והאיתנים מוסדי ארץ כי ריב
ליך עם עמו יגם ישראל
יתקוה: מכה ו ב
9. קול דודי הגה זה כא
מדיל על התוריים מקפץ על
הנקבות: שיר השרים ב ח
10. ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זה הוה חדרש
השני למלך שלמה על ישראל וכן הבית לוי: מליכס א ו א 11 ויאמר אלהים בן מאה ועשרים שנה אנכי היום לא
אובל עוד לצאת ולבוא ולי אמר אלי לא תעבר את הרדן הזה: ובריס לא ב 12 לא תהיה משכבה ועקרה בארץ לא
את מספר ימיו אמלא: שמות כג כו 13. והקלא מין דבר למועד אשוב אליך בעת תהי ולשרה בן בראשית יח יד
14. ויהי תקופת הימים ותהר תהי ותלך בן ותקרא את שמו שמואל כי מין שאלתי: שמואל א א כ 15. ויתבר
אלהים את דודל הימני אליה אלהים ויפתח את רחמו: בראשית ל ככ 16. וישיבמו בבקר וישתחו לפני יוי ויקבר
ויקרא אל ביתם הקומה ויעד אלקנה את חנה אשתו ויקרה: שמואל א א יט 17. דבר אל בני ישראל לאמר
חדש השביעי באחד לחודש יהיה לכם שבתון זכרון תרועה מקרא קדש: ויקרא כג כד 18. ב פקי יוי את חנה ותהר
ותלך לשלה בניסן ושהי בנות ויהלך הער שמואל עם: שמואל א ב כא 19. ויפק את שרה כאשר אמר ויעש: יוי לשרה כאשר דבר: בראשית כא א 20. תקעו בחודש שופר בכנסה ליום חגג: תהלים פא ד

כ) אלו י"ב פסוח ז' ימים ועיי' במוס' כחן ד"ה אלל.
20. תקעו בחודש שופר בכנסה ליום חגג: תהלים פא ד